

## ІНТЕГРАЦІЯ ВІТЧИЗНЯНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДО МІЖНАРОДНОЇ ПРАКТИКИ

Фаріон І. Д. – д.е.н., професор; Фаріон А. І. – викладач.

*Тернопільський національний економічний університет*

З другої половини ХХ ст. система бухгалтерського обліку в Україні почала швидко змінюватися через глобалізацію та інтернаціоналізацію економічних процесів. Це зумовлене створенням спільних підприємств, корпорацій, транснаціональних компаній, залученням прямих іноземних інвестицій та міжнародних кредитів, а також зміцненням міжнародних економічних зв'язків на міждержавному рівні. Тому українські підприємства, так само як інші компанії у всьому світі, які прагнуть поширити свою діяльність на світові ринки, повинні складати та подавати фінансову звітність за Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ).

Це призводить до необхідності адаптації вітчизняної системи бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів, адже зарубіжні фахівці вказують на розбіжності між Національними стандартами бухгалтерського обліку (НСБО) різних країн і МСФЗ, що є типовим майже для всіх країн з перехідною економікою. Основними протиріччями між Національними стандартами бухгалтерського обліку і МСФЗ є те, що окремі МСФЗ не включені до НСБО, або сповідуються різні підходи до однакових облікових проблем.

Найбільш наглядним прикладом може бути те, що згідно П(С)БО 7 “Основні засоби” балансова вартість основних засобів на українських підприємствах при використанні визначених тут методів і норм амортизації може бути завищена або занижена, що виключене у випадку застосування МСФЗ [7, 64]. І таких розбіжностей на практиці виявляється дуже багато. Тому

протягом останнього десятиліття було здійснено ряд заходів з метою інтеграції та гармонізації національної системи бухгалтерського обліку до МСФЗ.

Перший крок до модернізації бухгалтерського обліку в Україні відбувся ще у 1998 р. прийняттям Постанови Кабінету Міністрів України № 1706, якою затверджено Програму реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів

Крім того, оскільки положення (стандарти) бухгалтерського обліку є основою для складання фінансової звітності підприємств, то Федерацією професійних бухгалтерів та аудиторів України розроблено низку проектів Національних стандартів бухгалтерського обліку, що відповідають Міжнародним стандартам фінансової звітності [4].

Наступним кроком стало прийняття у 1999 р. Верховною Радою України Закону України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” з метою забезпечення регулювання бухгалтерського обліку в напрямку гармонізації з МСФЗ.

Міністерством фінансів також затверджено комплексний пакет з нормативно-методичної бази обліку, який складає його регламент і включає: Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”; положення (стандарти) бухгалтерського обліку; форми фінансової звітності, примітки і додаток до приміток до річної фінансової звітності; порядок подання фінансової звітності, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 28.02.2000 р. № 419; План рахунків і спрощений план рахунків бухгалтерського обліку з Інструкцією про їх застосування; реєстри бухгалтерського обліку і Методичні рекомендації по їх застосуванню; Методичні рекомендації з бухгалтерського обліку основних засобів, запасів і біологічних активів; Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку; Інструкцію по інвентаризації [1, 43-54].

Важливим є створення при Міністерстві фінансів України Методологічної ради з питань бухгалтерського обліку, метою якої є комп'ютеризація і вдосконалення організаційних форм і методів

бухгалтерського обліку, розробки заходів і нормативних документів щодо подальшої гармонізації національної системи бухгалтерського обліку з рекомендаціями міжнародних стандартів.

Важливим етапом удосконалення системи бухгалтерського обліку в Україні стало розроблення Стратегії застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні Методологічною радою з бухгалтерського обліку при Міністерстві фінансів України, протокол № 133 від 22 серпня 2007 р. [5].

Щодо бухгалтерського обліку в державних установах, то зараз Державне казначейство України працює над реалізацією Стратегії модернізації бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 16.01.2007 р. № 34, метою якої є удосконалення системи бухгалтерського обліку в державному секторі з урахуванням вимог міжнародних стандартів [3].

Починаючи з 1 січня 2012 р. заплановано ввести в дію норми Закону України “Про внесення змін до Закону України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 12.05.2011 р. № 3332-VI щодо складання фінансової звітності та консолідованої фінансової звітності публічними акціонерними товариствами, банками, страховиками, а також підприємствами, що провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається Кабінетом Міністрів України, за міжнародними стандартами.

Проте поки що самих законопроектів та постанов недостатньо для забезпечення ефективного процесу інтеграції системи бухгалтерського обліку до МСФЗ, оскільки існує ще й практичний аспект цієї проблеми. Тому на основі аналізу “щоденних” труднощів, з якими стикаються бухгалтери, Українська Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів проаналізувала та подала список основних проблем впровадження МСФЗ у практику, в якому зазначено:

- відсутність чітко розробленої стратегії впровадження МСФЗ;
- їхнього правового регулювання;
- інституціональні проблеми;

- недоліки технічної експертизи перекладу та методики трансформації фінансових звітів;
- необхідність перепідготовки кадрів;
- забезпечення ресурсів для переходу на МСФЗ (трудові, технічні, фінансові) [2].

На нашу думку, важливо до інтеграційного процесу залучати більшу кількість бухгалтерських працівників і організувати навчання згідно Програми професійної освіти й сертифікації бухгалтерів та аудиторів в Україні (СІРА) з метою підготовки висококваліфікованих спеціалістів, а також для надання методичної допомоги бухгалтерам й користувачам фінансової інформації. Як свідчить позитивний досвід міжнародної практики, доцільно було б залучити міжнародні організації до впровадження та моніторингу застосування МСФЗ в Україні.

### Література

1. Голов С. Ф. Міжнародні стандарти фінансової звітності: зміни та поширення / С. Ф. Голов // Бухгалтерський облік та аудит. – 2009. – №8-9. – С. 43-54.
2. Інфраструктура впровадження та застосування МСФЗ в Україні. Круглий стіл, 1 липня 2011 р., Київ.: [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.ufpaa.org>
3. Про затвердження Стратегії модернізації системи бухгалтерського обліку в державному секторі на 2007-2015 роки: [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.zakon.rada.gov.ua/laws/show/34-2007-п>
4. Про затвердження Програми реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів: [Електронний ресурс]. – режим доступу: [http://www.search.ligazakon.ua/1\\_doc2.nsf/link1/KP981706.html](http://www.search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/KP981706.html)
5. Схвалено Стратегію застосування Міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні: [Електронний ресурс]. – режим доступу: <http://www.alt.com.ua/ukr/event.org>
6. Светлеющий О. Как грамотно подготовить компанию к переходу на МСФО: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.intalev.ua/index.php?id=22485>
7. Столови Е. Розбіжності між національними стандартами бухгалтерського обліку і МСБО: вимірювання, визначення і висновки. 28-й Конгрес Європейської асоціації бухгалтерів / Е. Столови, Я. Дінг, О.-К. Хоуп, Т. Джінджейн // Бухгалтерський облік і аудит. – 2005. – № 7. – С. 64.